

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členov senátu JUDr. Viery Pepelovej a Mgr. Ľubomíry Kúdelovej v právnej veci žalobcu: **JUDr. J. G., P.**, správca konkurznej podstaty úpadcu F. A. L., spol. s r. o. K., IČO: X., zastúpený Mgr. P. T., L. proti žalovanému: **V., a. s., M.**, IČO: X., zast. advokátom JUDr. M. H., K., **o neúčinnosť právneho úkonu**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k.76 Cb 183/1999-378 zo dňa 16. 01. 2006, jednomyseľne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 76 Cb 183/1999-378 zo dňa 16. 01. 2006 **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 97,88 eur a trovy dovolacieho konania 1 ObdoV 14/2007 v sume 663,88 eur v súčte 761,76 eur na účet jeho právneho zástupcu, advokátskej kancelárie G. & P., s. r. o., číslo účtu X..

O d ô v o d n e n i e :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 1 Obo16/2010 zo dňa 24. 03. 2010 rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 01. 2006 č. k. 76 Cb 183/1999-378 zrušil a vec vrátil na nové konanie.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zo dňa 16. 01. 2006 rozhodol tak, že určil, že právne úkony V., a. s. pobočka Trnava a F. A. L., spol. s r. o. spočívajúce v uzatvorení záložných zmlúv č. X. zo dňa 12. 01. 1994, č.45003/A zo dňa 12. 01. 1994 a č.45003/B. zo dňa 03. 06. 1994 sú právne neúčinné a zároveň žalovaného zaviazal na vrátenie sumy 97 265 174,88 Sk / 3 228 612,32 eur / do konkurznej podstaty úpadcu a na náhradu žalobcových trov konania vo výške 1 000 Sk / 33,19 eur /. Citoval rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Obo 72/2006-419 zo dňa 18. 10. 2006, ktorým na základe odvolania žalovaného napadnutý prvostupňový rozsudok zmenil a žalobu zamietol. V rámci tohto odvolacieho konania skúmal, či bola splnená podmienka týkajúca sa urobenia dlžníkových právnych úkonov v úmysle ukrátiť svojich veriteľov. Dospel k záveru, že uzavretie zmluvy o záložnom práve nemá silu ukrátiť veriteľov, pretože zmluvou nezískava majetkový prospech, ale sa zabezpečuje lepšie postavenie pri realizácii záložnej zmluvy. Uviedol, že až ďalším právnym úkonom, ktorým by sa zmluva zrealizovala, by mohlo dôjsť k ukráteniu veriteľov. Podľa odvolacieho súdu teda z uzavretia úverovej zmluvy, ktorej účelom je splatenie dlhov veriteľom nemožno vyvodiť záver, že úpadca má úmysel ukrátiť veriteľov, ale skôr ich uspokojiť. S názorom, prvostupňového súdu, že svedecká výpoveď štatutárneho zástupcu úpadcu, preukázala úmysel úpadcu ukrátiť veriteľov, ako i vedomosť žalovaného o takomto úmysle, sa odvolací súd nestotožnil z dôvodu, že v prípade zhoršenia finančnej situácie je prirodzené požiadať banku o poskytnutie finančných prostriedkov, pričom získanie informácií o zlom hospodárskom stave klienta nemožno automaticky chápať ako vedomosť banky o úmysle ukrátiť ostatných veriteľov. V zmysle uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky odporovateľnosti právnych úkonov, a preto žalobu zamietol.

Ďalej citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 11. 2009 č. k. 1 ObdoV 14/2007-452, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací súd, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Obo 72/2006-419 zo dňa 18. 10. 2006 zrušil a vec vrátil na nové konanie z dôvodov, že dovolací súd sa nestotožnil s odôvodnením odvolacieho súdu, v rozsudku 2 Obo 72/2006 napadnutom dovolaním a ani nedospel k záveru, že odvolací súd, na konštatovanie nesplnenia podmienok odporovateľnosti právnych úkonov mal dostatočný podklad, nakoľko nevykonal dokazovanie v zmysle ustanovenia § 213

ods. 3 O. s. p. Citoval zdôvodnenie dovolacieho súdu, v ktorom uviedol, že s ním ohľadne nepreukázania úmyslu úpadcu ukrátiť ostatných veriteľov a vedomosti žalovaného o tomto úmysle, na základe svedeckej výpovede o informovanosti žalovaného o zhoršujúcom sa hospodárskom stave, nesúhlasí.

V odôvodnení rozhodnutia v novom konaní, na základe zrušujúceho rozhodnutia dovolacím súdom uviedol, že vec prejednal podľa ustanovení § 10 ods. 2 O. s. p. opätovne, podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. a § 243d ods. 1 O. s. p., § 214 ods. 2 O. s. p. a označil odvolanie za dôvodné. Citoval ustanovenia § 15 ZKV, ustanovenie § 16 ZKV a dospel k záveru, že výsledok prvostupňovým súdom uskutočneného dokazovania je v rozpore s jeho právnym názorom vyjadreným v rozsudku zo dňa 16. 01. 2006 č. k. 76 Cb 183/1999-378. Odvolací súd konštatoval, že žalovaný poskytol úpadcovi v roku 1992 úver, úverová zmluva č. 614 K 92 za účelom nadobudnutia nehnuteľného majetku nachádzajúceho sa v katastrálnom území Z.B. a že úver bol zabezpečený záložnou zmluvou č. X./614 K 92 zo dňa 30. 07. 1993 zabezpečený záložným právom k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa na LV č. 2348. kat. územie Z.B. a LV č. 2245. kat. územie N.V.. Citoval žiadosť úpadcu zo dňa 05. 02. 1993, ktorou sa obrátil na žalovaného o poskytnutie revolvingového úveru na kúpu osobných a úžitkových automobilov F. vo výške 26 250 000 Sk, ktorý úver bol poskytnutý a určený naň záloh A. značky F., špecifikovaných v záložnej zmluve č. 007 K 93/A a dodatky k nej a list zo dňa 23. 08. 1993, ktorým úpadca požiadal o zrušenie predmetnej úverovej zmluvy z dôvodu plného uhradenia ku dňu 11. 08. 1993. Následne citoval žiadosť úpadcu zo dňa 26. 07. 1993, ktorou žiadal žalovaného o poskytnutie krátkodobého úveru vo výške 42 500 000 Sk na úhradu zásob, strojov, zariadení a pohľadávok, žiadosť zo dňa 15. 10. 1993 o úver na hmotný majetok pričom, záložné právo malo byť zriadené na nehnuteľný majetok úpadcu a že úverová zmluva bola uzatvorená dňa 20. 10. 1993. Uviedol, že ďalší úver bol úpadcovi poskytnutý úverovou zmluvou č. X. na základe jeho žiadosti zo dňa 01. 11. 1993, ktorého účelom bola žiadosť o preklenovací úver na opravu pavilónu predaja A. poškodených požiarom. Uviedol, že záložné zmluvy, ktoré uzatvoril úpadca so žalovaným č. 5001. a č. 45003/A. boli zriadené za účelom zaručenia úverov poskytnutých v celkovej výške 74 403 000 Sk úverovými zmluvami č. k. 198 K 93, č. 5001 a č. 45003. a že záložné právo sa zriadilo na nehnuteľný majetok úpadcu vo výške 49 028 047 Sk vedený na LV č. 2245. a č. 2347.. Čo sa týka záložnej zmluvy č. 45003/A. uviedol, že touto zmluvou sa rovnako zriadilo záložné právo na zaručenie úverov z úverových č. 198 K 93, č. 5001 a č. 45003 v celkovej výške 74 403 000 Sk a že úpadca založil svoj drobný hmotný investičný majetok vo výške 648 361,88 Sk.

K poslednej záložnej zmluve č. 45003/B zo dňa 03. 06. 1994 uviedol, že úverovými zmluvami č. k. 198 K 93, č. 5001 a č. 45003 a že záložné právo sa zriadilo na nehnuteľný majetok úpadcu vo výške 49 028 047 Sk vedený na LV č. 2245 a č. 2347. Čo sa týka záložnej zmluvy č. 4500/A uviedol, že touto zmluvu sa rovnako zriadilo záložné právo na zaručenie úverov z úverových zmlúv č. 198 K 93, č. 5001 a č. 45003 v celkovej výške 74 403 000 Sk a že úpadca založil svoj drobný hmotný investičný majetok vo výške 648 361,88 Sk. K poslednej záložnej zmluve č.45003/B zo dňa 03. 06. 1994 uviedol, že touto úpadca založil za účelom zaručenia úverov z úverových zmlúv č. 198 K 93, a č. 45003 v celkovej výške 74 403 000 Sk svoj hnutelný majetok vo výške 47 588 766 Sk, ktorý konkretizoval v prílohe. Citoval uznesenie Mestského súdu č. k. 38K 94/94-81, ktorým bol vyhlásený na majetok úpadcu F. A. L., spol. s r. o. konkurz. V rámci splnenia podmienky na podanie odporovacej žaloby uviedol, že táto splnená bola. K splneniu ostatných zákonných podmienok uviedol, že toto splnenie na súde prvého stupňa nebolo preukázané. S odvolaním sa na ustanovenie 15 ZKV konštatoval, že v danom spore s poukazom na dôvody rozhodnutia dovolacieho súdu, úmysel o ukrátenie veriteľov splnený nebol. Zo svedeckej výpovede, štatutárneho zástupcu mal za to, že svedok počas celého konania nevypovedal v tom zmysle, že mal v úmysle uprednostniť žalovaného a tým ukrátiť ostatných veriteľov. Naopak výpoveď svedka, že úver poskytnutý úverovou zmluvou zo dňa 10. 08. 1993 vo výške 42 500 000 Sk slúžil na splnenie predchádzajúcich úverov potvrdila, že uvedené svedčí o úmysle uspokojiť veriteľa založených vecí, a teda nemožno vyvodiť záver, že žalovaný mal úmysel ostatných veriteľov ukrátiť. Konštatoval, že zo spisu nie je zrejmé, že žalovaný mal informácie o úpadku úpadcu, respektíve, že spoločnosť F. A. L. sa nachádzala v úpadku, čo nepreukazovali ani uzavreté úverové zmluvy, keďže žiadal úver na opravu zničeného pavilónu predaja A., a teda nie na úhradu iných pohľadávok. Podľa odvolacieho súdu v prospech nevedomosti žalovaného svedčí aj to, že úpadca mal priaznivý podnikateľský plán k jednotlivým žiadostiam o úver. Pre úverovanie, odvolací súd označil za bežnú podnikateľskú prax, žiadosti o odklady splátok a ani zmena úveru z krátkodobého na dlhodobý úver, podľa odvolacieho súdu nie sú dôkazom o tom, že úpadca sa nachádzal v zlej hospodárskej situácii. Dokument, z ktorého možno usúdiť, že úpadca oboznámil žalovaného so svojou nepriaznivou finančnou situáciou - záznam z rokovania, nie je podľa odvolacieho súdu preukázaním úmyslu ukrátiť ostatných veriteľov. List žalovaného zo dňa 14. 10. 1994 podľa odvolacieho súdu taktiež nie je dôkazom o zlom hospodárskom stave v čase uzatvárania úverových zmlúv, nakoľko obsah listu, nie je možné považovať za dôkaz, že úpadca sa nachádzal v úpadku a žalovaný detailne poznal jeho situáciu. Časový úsek medzi uzatvorením úverových zmlúv a záložných zmlúv, odvolací súd kvalifikoval ako irelevantný,

nakoľko žalovaný mal úver z roku 1992 zabezpečený záložnou zmluvou na nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom zálohu aj v záložných zmluvách z roku 1993. Uviedol, že záložnými zmluvami č. 45003/A a č. 45003/B. bolo zabezpečenie o rozšírené o drobný hmotný investičný majetok a hnutel'ny majetok. K samotnému uzatváraniu záložných zmlúv odvolací súd uviedol, že úpadca v žiadostiach o poskytnutie úveru, resp. v návrhu na povolenie úveru, žalovanému ponúkol zabezpečenie vo forme nehnuteľností, zásob automobilov, náhradných dielov hmotného investičného majetku, technologického vybavenia, predaja A., a preto z výpovede svedka odvolací súd nemohol vziať do úvahy tvrdenie o tlaku pri uzatváraní sporných záložných zmlúv. Na základe vykonaného dokazovania odvolací súd dospel k záveru, že splnenie zákonných podmienok, ktoré vyžaduje úspešné uplatnenie odporovateľnosti preukázané nebolo. Z dôvodov, že uskutočnené dokazovanie prvostupňovým súdom a jeho výsledok nekorešponduje s právnym názorom vyjadreným v rozsudku zo dňa 16. 01. 2006 č. k. 76 Cb 183/1999-378 odvolacieho súdu, bolo podľa odvolacieho súdu potrebné opätovne pred prvostupňovým súdom vykonať ďalšie dokazovanie o otázkach, či v čase uzatvárania sporných záložných zmlúv bola spoločnosť F. A. L. spol. s r. o. v úpadku, a ak spoločnosť bola v úpadku, či úpadca dbal aj na záujmy ostatných veriteľ'ov, alebo len na záujmy žalovaného a či žalovaný o týchto skutočnostiach vedel. Z dôvodu, že výsledok vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je v rozpore s vysloveným právnym názorom, odvolací súd prvostupňový rozsudok zrušil podľa § 221 ods. 1 písmeno h./ O. s. p. a vec vrátil na nové konanie.

Podaním zo dňa 14. 06. 2010 žalobca podal s'ťažnosť' podľa článku 127 Ústavy Slovenskej republiky, o ktorej rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky Nálezom II. ÚS. 387/2010-41 zo dňa 17. 03. 2011 doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 20. 04. 2011 tak, že uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I Obo 16/2010 zo dňa 24. 03. 2010 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, z dôvodu, že základné práva JUDr. G., správcu konkurznej podstaty úpadcu F. A. L. spol. s r. o. v konkurze, porušené boli.

V odôvodnení nálezu podrobne popísal celý priebeh konania, citoval článok 127 ods. 1 / odsek 2 / Ústavy Slovenskej republiky, článok 1 ods. 1, článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článok 36 ods. 1 listiny, článok 6 ods. 1 Dohovoru a s názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o nedostatku svojej právomoci na prerokovanie s'ťažnosti sa nestotožnil. Konštatoval, že s'ťažnosť' smeruje proti uzneseniu Najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, proti ktorému nie je prípustný riadny opravný prostriedok a pokiaľ

ide o možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 238 ods. 2 O. s. p. uviedol, že prípustnosť dovolania je aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, avšak len proti rozhodnutiu v procesnej forme rozsudku. Keďže vydané rozhodnutie bolo vydané formou uznesenia, dovolanie proti nemu nie je prípustné. Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľ nemá v danom prípade k dispozícii zákonom priznaný účinný procesný prostriedok na ochranu svojich práv. V tejto súvislosti podľa ústavného súdu, zrušením prvostupňového rozhodnutia, vrátením krajskému súdu na ďalšie konanie sa vec sťažovateľa vrátila do štádia konania pred súdom prvého stupňa, ktorý bude o žalobe sťažovateľa opätovne konať a rozhodovať meritórnym rozhodnutím, proti ktorému bude prípustný riadny opravný prostriedok, v dôsledku čoho základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zostáva zachované. Krajský súd je totiž podľa § 226 O. s. p. v ďalšom konaní prioritne viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, keďže rozhodnutie bolo zrušené odvolacím súdom, nie dovolacím. Nerešpektovane právneho názoru dovolacieho súdu súdmi nižšieho stupňa zároveň označil za naplnenie osobitého dovolacieho dôvodu, uvedeného v § 238 ods. 2 O. s. p., keďže O. s. p. nepredpokladá vznik právnej situácie, že názor odvolacieho súdu je v rozpore s názorom dovolacieho súdu. Vo veci ďalšieho postupu by podľa ústavného súdu vznikla dilema v otázke, ktorým právnym názorom je krajský súd viazaný. Za nepodstatnú okolnosť ústavný súd označil aj trvanie súdneho konania takmer 15 rokov, čo samo osebe označil za porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu, a aj preto existuje relevantný dôvod na vstup ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecného súdu. Citoval námietku sťažovateľa a § 213 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého ustanovenia odvolací súd je v zásade viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v § 213 ods. 2 až 7 O. s. p. S poukazom na § 213 ods. 3 O. s. p. uviedol, že odvolací súd, môže zhodnotiť dôkazné prostriedky inak, ako ich zhodnotil súd prvého stupňa ale na to, aby ich mohol zhodnotiť inak, musí v odvolacom konaní opätovne vykonať dokazovanie. S poukazom na rozsudok krajského súdu zo 16. 01. 2006 uviedol, že z tohto vyplýva, že krajský súd na základe vykonaného dokazovania z listinných dôkazov a výpovede svedka konateľ a úpadcu dospel k záveru, že uzatvorením záložných zmlúv boli naplnené znaky odporovateľného právneho úkonu definované v § 15 ods. 2 až 6 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom v čase uzatvorenia záložných zmlúv / ďalej ZKV /. Uviedol, že prvostupňový súd, pri tomto názore vychádzal z toho, že záložné zmluvy boli uzatvorené v posledných troch rokoch pred vyhlásením konkurzu, úmyslom úpadcu bolo ukrátiť konkurzných veriteľov, pričom tento úmysel musel byť žalovanému známy. V čase uzatvorenia záložných zmlúv

mal úpadca ďalších veriteľov, a napriek tomu celý svoj majetok založil v prospech jediného veriteľa, ktorý mal z uvedených právnych úkonov prospech. Odvolací súd dospel k opačnému právnomu záveru bez toho, aby vykonal akékoľvek dokazovanie, v ktorej súvislosti ústavný súd poukázal na právny názor dovolacieho súdu vyjadrený v odôvodnení jeho rozhodnutia zo dňa 30. 11. 2009, z ktorého je jednoznačné, že odvolací súd nemal dostatočný podklad k tomu, aby vyslovil skutkové zistenie, že v posudzovanom prípade neboli naplnené podmienky odporovateľnosti pri záložných zmluvách uzavretých žalovaným a dlžníkom. Konštatoval, že aby odvolací súd mohol dospieť k takýmto skutkovým zisteniam, musel by vykonal dokazovanie v rozsahu vymedzenom v ustanovení v § 213 ods. 3 O. s. p. pri ktorom vykonávaní dokazovania by musel dať zreteľ na procesné práva účastníkov vyjadriť sa k jednotlivým dôkazom ako to vyplýva z § 211 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 123 O. s. p., nakoľko opačným postupom by došlo k odňatiu práva účastníka konania konať pred súdom, a tým k porušeniu práva na súdnu ochranu garantovanú článkom č. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

S poukazom na § 243d ods. 1 O. s. p. uviedol, že ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia súdu, ktorého rozhodnutie bolo zrušené koná ďalej vo veci, pritom právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní je záväzný. Odvolací súd v novom konaní už spomenutú vadu dovolacieho konania neodstránil a opäť v rozpore s právnym názorom dovolacieho súdu prijal odlišné skutkové zistenie bez toho, aby vykonal dokazovanie a umožnil účastníkom konania realizáciu ich procesných práv. Podľa ústavného súdu, takýmto postupom bola sťažovateľovi ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd na prijatie záveru, že z vykonaného dokazovania ani z obsahu spisu nemal za preukázané splnenie zákonných podmienok, ktoré sa vyžaduje na úspešné odporovanie právnym úkonom podľa ústavného súdu nemal oporu, nakoľko odvolací súd vlastné dokazovanie nevykonal. Podľa ústavného súdu odvolací súd nerešpektoval právny názor dovolacieho súdu, opätovne postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 213 ods. 3 O. s. p., a natoľko sa odchýlil od jeho znenia, tak zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako krajský súd bez vykonaného vlastného dokazovania v odvolacom konaní. V toto smere podľa ústavného súdu postup dovolacieho súdu je svojvoľný, arbitrárny, ktorý je v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Námietku, ohľadne vymedzenia zrušenia odvolaním napadnutého rozhodnutia ústavný súd označil za dôvodnú, nakoľko vymedzený dôvod zrušenia prvostupňového rozhodnutia s poukazom na § 221 ods. 1 písmeno h/ O. s. p. nekorešponduje s dôvodom zrušenia

rozhodnutia krajského súdu a vykazuje znaky svojvoľného rozhodnutia. Ústavný súd dospel taktiež k záveru, že odôvodnenie rozhodnutí neumožňuje účastníkom konania posúdiť, ako všeobecný súd vyložil a aplikoval príslušné ustanovenia procesné a hmotnoprávne a s akými úvahami sa riadil. Ústavný súd Slovenskej republiky dospel k záveru, odvolací súd nedostatočným spôsobom a nepreskúmateľným spôsobom odôvodnil jeho právny názor jeho zrušujúceho rozhodnutia, ktorým odôvodnil zrušenie prvostupňového rozhodnutia, a teda medzi týmito dôvodmi je nesúladiť. Podľa ústavného súdu v namietanom rozhodnutí odvolací súd bližšie neobjasnil, ktorý výsledok dokazovania a ktorý právny názor má na mysli a v čom ním tvrdený rozpor spočíva.

S poukazom na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky a zrušujúce rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Obo 16/2010 zo dňa 24. 03. 2010 Najvyšší súd Slovenskej republiky / §10 ods. 12 O. s. p. / v novom konaní prejednal odvolanie proti rozsudku Krajského súdu č. k. 76 Cb 183/1999 zo dňa 16. 01. 2006, podľa ustanovenia § 212 ods. 1, § 214 ods. 1 O. s. p. na pojednávaní konanom dňa 15. 05. 2012, 12. 06. 2012 za účasti obidvoch účastníkov konania a vykonával dokazovanie s poukazom na obsah Ústavného nálezu II. ÚS. 387/2010 - 41 zo dňa 17. 03. 2011 a rozhodnutia dovolacieho súdu 1 ObdoV 14/2007-452.

Predmetom odvolania je posúdiť, či prvostupňový súd rozhodol v súlade s zákonom, keď určil, že právne úkony V., a. s. pobočka Trnava a F. A. L., spol. s r. o. spočívajúce v uzatvorení záložných zmlúv č. 5001 zo dňa 12. 01. 1994, č. 45003/A zo dňa 12. 01. 1994 a 45003/B zo dňa 03. 06. 1994 sú právne neúčinné a že žalovanému uložil vrátiť sumu 97 265 174,88 Sk do konkurznej podstaty úpadcu F. A. L., spol. s r. o.

Z ustanovenia § 15 ods. 2 Zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení platnom v čase uzatvorenia záložných zmlúv / odporovaných právnych úkonov / vyplýva, že možno odporovať takým právnym úkonom, ktoré dlžník urobil v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Z predložených dokladov je zrejmé, že Krajský súd v Bratislave o tomto návrhu zo dňa 01. 04. 1996 rozhodol rozsudkom č. k. 76 Cb 183/1999-177 zo dňa 09. 12. 2002, ktorým návrh zamietol.

Rozsudkom č. k. 76 Cb 183/1999-378 zo dňa 16. 01. 2006, ktorý je predmetom tohto odvolacieho konania Krajský súd v Bratislave návrhu žalobcu zo dňa 01. 04. 1996 vyhovel. Vychádzal z názoru, že ak bol žalovaný informovaný o neschopnosti úpadcu splácať úvery jemu poskytnuté v roku 1992, tak v roku 1994, kedy boli uzatvorené odporované záložné zmluvy zabezpečujúce úvery z roku 1993 musel žalovaný, resp. mal žalovaný vedieť, že zabezpečované úvery nebudú splatené inak ako predajom zakladaných hnutel'ných a nehnuteľných vecí. Uviedol, že žalovaný ani nepopieral, že odporovanými právnymi úkonmi / záložnými zmluvami / došlo k založeniu všetkého hnutel'ného úpadcu a úpadca bol v čase založenia v dobe úpadku a mal množstvo iných splatných pohľadávok voči iným veriteľom, a teda musel zároveň vedieť, že uzatvorením odporovaných záložných zmlúv ukracuje ostatných veriteľov. Pri rozhodovaní citoval zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6 Obo 87/2003-195 zo dňa 10. 03. 2004, v ktorom odvolací súd uviedol, že podľa výpovede konateľa dlžníka žalovaný poskytol úpadcovi - dlžníkovi prvý úver ešte v roku 1992, ktorý splatený nebol, následne mu poskytoval ďalšie úvery na splatenia pôvodného úveru, o čom neboli predložené písomné dôkazy a že nebolo objasnené z akých dôvodov boli záložné zmluvy uzavreté s veľkým časovým odstupom od uzavretia úverových zmlúv, čo pri poskytovaní úverov nie je obvyklé, s ktorou otázkou ako aj s otázkou spojenou s začatím konkurzného konania sa prvostupňový súd nezaoberal.

Prvostupňový súd v rozsudku č k. 76 Cb 183/1999-378 zo dňa 16. 01. 2006 pri posúdení úpadcovho úmyslu ukrátiť konkurzných veriteľov vychádzal z komplexného posúdenia výpovede svedka / štatutárneho orgánu úpadcu / v kontexte s posúdením ostatných súdu predložených listinných dôkazov, z ktorej svedeckej výpovede mal za to, že štatutárny zástupca úpadcu vedel, že v čase uzatvorenia záložných zmlúv úpadca mal značné množstvo veriteľov a napriek tomu založil celý svoj majetok v prospech jediného veriteľa. Na základe tohto prvostupňový súd dospel k záveru, že za daných okolností nemožno dospieť k inému záveru, ako že úmyslom úpadcu bolo ukrátiť ostatných veriteľov. Uviedol, že napriek tomu, že svedok nikdy priamo nepotvrdil, že jeho úmyslom ako úmyslom štatutárneho orgánu / úmyslom samotného úpadcu / bolo ukrátiť ostatných veriteľov súd dospel k záveru, že v čase uzatvorenia odporovaných záložných zmlúv na strane úpadcu daný úmysel bol. Uviedol, že z tohto konania osobou, ktorá mala z uvedených právnych úkonov prospech bol žalovaný, ktorý figuroval v záložných zmluvách a vzhľadom na jeho informovanosť podľa súdu žalovaný si bol vedomý úmyslu úpadcu ukrátiť ostatných veriteľov. Poukázal aj na fakt, že jeho právo na záloh realizoval neskôr a v krátkom čase po uzatvorení záložných zmlúv celý založený majetok predal, čím došlo k dokonaniu dôsledkov uzatvorenia

odporovateľných právnych úkonov, ktorými nastalo ukrátenie majetku podstaty úpadcu, a tým ukrátenie ostatných konkurzných veriteľov v celkovej výške 97 265 174,88 Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri vykonávaní dokazovania zistil, že návrh na konkurz podala spoločnosť S. dňa 23. 08. 1994 a za nesporné označil, že odporované právne úkony boli dlžníkom urobené v posledných troch rokoch pred vyhlásením konkurzu. Odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrať svojho konkurzného veriteľa ak tento úmysel musel byť druhej strane známy / § 15 ods. 2 ZKV /.

Z predložených dokladov zistil, že odporované právne úkony / záložné zmluvy / medzi úpadcom a žalovaným V., a. s. boli uzavreté v roku 1994 a konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený uznesením č. k. 23 K 4/94-81 02. 05. 1995, teda jeden rok po uzatvorení odporovaných právnych úkonov z čoho je zrejmé, že k uzavretiu odporovaných právnych úkonov došlo jeden rok pred vyhlásením konkurzu, a teda v posledných troch pred začatím konkurzu. Za nesporné označil, že predmetom odporovaných právnych úkonov sú:

Záložná zmluva č. 5001 zo dňa 12. 01. 1994,

Záložná zmluva č. 45003/A zo dňa 12. 01. 1994,

Záložná zmluva č. 45003/B zo dňa 03. 06. 1994.

Základnou otázkou pre posúdenie správnosti prvostupňového rozhodnutia č.k. 76 Cb 183/1999-378 zo dňa 16. 01. 2002 je, či prvostupňový súd dospel k správnomu záveru, keď určil, že právne úkony V., a. s. pobočka Trnava a F. A. L., spol. s r. o. Bratislava spočívajúce v uzatvorení záložných zmlúv č. 5001 zo dňa 12. 01. 1994, č. 45003/A zo dňa 12. 01. 1994 a č. 45003/B zo dňa 03. 06. 1994 sú právne neúčinné.

Prvostupňový súd jeho rozhodnutie zdôvodnil tým, že súd je názoru, že za daných okolností úpadca vedel, resp. ak nevedel tak pri obozretnosti podnikateľa mal vedieť, že týmto fakticky v rozpore s účelom Zákona o konkurze a vyrovnaní ukracuje ostatných veriteľov znemožňuje čo len pomerné uspokojenie ostatných veriteľov, hoci v danom čase už vie o tom, že spoločnosť sa nachádza v stave úpadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na pojednávaní konanom dňa 15. 05. 2012 sa zaoberal dokazovaním, či skutočne úpadca mal úmysel uzatvorením záložných zmlúv ukrať jeho ostatných veriteľov. Vypočul právnych zástupcov účastníkov konania a dospel

k záveru, že za účelom potvrdenia, alebo nepotvrdenia úmyslu úpadcu ukrátiť ostatných veriteľov bude potrebné vypočúť štatutárneho zástupcu, konateľa spoločnosti F. A. L., spol. s r. o.

Na pojednávaní konanom dňa 12. 06. 2012 sa svedok pán K. bývalý konateľ spoločnosti F. A. L., spol. s r. o. zúčastnil a vypovedal tak, že úpadca si bol plne vedomý, že uzatvorením predmetných záložných zmlúv ukráti ostatných veriteľov a na dotaz, či úpadca mal aj úmysel ukrátiť ostatných veriteľov alebo si bol vedomý, že ich ukráti uviedol, že úpadca nemal inú možnosť. Na otázku, kto bol iniciátorom uzatvorenia záložných zmlúv uviedol, že pán G. - námestník V. v Trnave, v tej dobe námestník banky Všeobecnej úverovej banky v Trnave. Na dotaz, kto konkrétne dal požiadavku na zoznam založených nehnuteľností svedok uviedol, že požiadavku na zoznam založených nehnuteľností si dala V.. Na dotaz žalovaného, kto sa zúčastňoval rokovaní ohľadne záložných zmlúv svedok uviedol, že pán Gabriel a on / pán Kohút / a ostatné mená si nepamätá. Na dotaz žalovaného, či spoločnosť F. A. L., spol. s r. o. bola v čase uzatvárania záložných zmlúv v úpadku svedok uviedol, že áno. Na dotaz žalobcu, či si spoločnosť bola vedomá, že uzavretím záložnej žalovaný ukráti a všetkých veriteľov svedok uviedol, že záložnou zmluvou uzavretou v júni, áno. Na dotaz žalobcu, či žalovaný bol informovaný o zlej hospodárskej situácii spoločnosti F. A. L., spol. s r. o. svedok uviedol, že samozrejme, formou písomnou aj verbálnou, mesačne, kvartálne. O tom, že spoločnosť F. A. L., spol. s r. o. bola v zlej hospodárskej situácii svedok uviedol, že žalovaného informoval on osobne, že doklady o tomto určite existujú, i keď toho času nevie, či ešte po toľkých rokoch ich niekde má. Podľa prehlásenia svedka uzatvorenie záložných zmlúv bolo výsledkom informovanosti žalovaného o zlej hospodárskej situácii vyplývajúcej z koncoročných výsledkov za rok 1993 kedy V. evidentne znervóznela a spoločnosť úpadcu záložné zmluvy podpísať musela. Iné otázky na svedka účastníci konania nemali. Najvyšší súd na základe takto vykonaného dokazovania sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia, že spoločnosť F. A. L., spol. s r. o. pri uzatvorení záložných zmlúv si bola vedomá, že ostatných veriteľov týmto jej konaním ukráti, a teda sa nedá vyvodiť záver, že spoločnosť F. A. L., spol. s r. o. nemala úmysel uzatvorením predmetných záložných zmlúv ostatných veriteľov neukrátiť. Záložné zmluvy s žalovaným spoločnosť F. A. L., spol. s r. o. uzavrela až následne po uzavretí úverových zmlúv, teda nie v čase, keď poskytnutie úverov bolo uzavretím záložných zmlúv podmienené. V čase, keď spoločnosť F. A. L., spol. s r. o. záložne zmluvy podpísala je zrejmé,

že už finančné prostriedky z poskytnutých úverov, ktoré tieto záložné zmluvy zakladali, boli prečerpané. Spoločnosť F. A. L., spol. s r. o. predmetnými záložnými zmluvami založila celý svoj majetok napriek tomu, že si bola vedomá svojej zlej hospodárskej a finančnej situácie, a napriek tomu založila celý jej majetok v prospech jedného z jej veriteľov. Prehlásenie konateľa spoločnosti pána Kohúta, že spoločnosť záložné zmluvy so žalovaným podpísať musela nevyklučuje, že nemala úmysel ostatných veriteľov neukrátiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s odôvodnením prvostupňového súdu, keď konštatoval, že za daných okolností nemožno dospieť k inému záveru než k takému, že úmyslom úpadcu bolo ukrátiť ostatných veriteľov.

Za účelom zistenia, či bola splnená aj druhá podmienka úspešnej odporovateľnosti v zmysle ustanovenia § 15 ZKV sa odvolací súd zaoberal aj s otázkou, či tento úmysel musel byť druhej strane - žalovanému známy. Z prvostupňového rozhodnutia napadnutého odvolaním vyplýva, že vzhľadom na rozsah informovanosti žalovaného žalovaný si bol vedomý ukrátiť ostatných veriteľov. Z dokazovania v odvolacom konaní mal odvolací súd taktiež preukázané, že žalovaný o zlej hospodárskej situácii spoločnosti F. A. L., spol. s r. o. vedel, čo vplynulo zo svedeckej výpovede pána K. konateľa spoločnosti, ktorej úvery boli poskytované a ktorý potvrdil, že sa neustále zúčastňoval rokovaní s pracovníkmi s obchodným zameraním žalovaného a najmä s námestníkom V. v Trnave pánom G.. Vykonanie navrhovaného dôkazu žalovaným vypočúť pána G. v odvolacom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažoval za potrebné, nakoľko skutočnosť, že jednou z najzákladnejších povinností banky, ktorá úvery poskytuje je informovanosť o finančnej situácii dlžníka. Fakt, že úvery, na ktoré boli záložné zmluvy uzavreté až následne približne po necelom roku neboli prvými poskytnutými úvermi Všeobecnou úverovou bankou, sporný nie je. Išlo už o niekoľko násobné úverovanie dlžníka, za ktorej situácie poskytovateľ úverov musel si byť vedomý zlej hospodárskej situácie a výškou majetku dlžníka, ktorému úvery poskytol. Fakt, že V. ako jeden z veriteľov až následne v čase, keď dlžník okrem majetku nemal žiadne finančné prostriedky spracoval záložné zmluvy so zoznamom hnutelných a nehnuteľných vecí, ktoré žiadal založiť a obratom ich predal za hodnotu 97 265 174,88 Sk konštatovanie prvostupňového súdu, že žalovanému musel byť úmysel úpadcu ukrátiť ostatných veriteľov známy, nevyvracia, ale naopak potvrdzuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky / § 10 ods. 2 O. s. p. / na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia a v zmysle

ustanovenia § 219 O. s. p. rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 76 Cb 183/1999-378 zo dňa 16. 01. 2006 potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov vo výške 761,76 eur pozostávajúce z trov dovolacieho konania 1 ObdoV 14/2007 vo výške 663,88 eur a trov odvolacieho konania 3 Obo 45/2011 vo výške 97,88 eur. Návrh ohľadne vyúčtovania trov v odvolacom konaní vo výške 24 7978,66 eur Najvyšší súd Slovenskej republiky označil za právne nedôvodný. Predmetom konania je určenie právneho úkonu, ktorého súčasťou, pokiaľ ide o nárok dôvodný je aj právo na vrátenie do konkurznej podstaty, z ktorej výšky konkurznej podstaty trovy právneho zastúpenia nie je možné dôvodne uplatňovať.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave dňa 12. júna 2012

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková